

VAS MEGYEI KATASZTRÓFAVÉDELMI IGAZGATÓSÁG

ELŐTERJESZTÉS

a Vas Megyei Közgyűlés részére

Vas Megye klímastratégiájában megfogalmazott, a katasztrófavédelemmel összefüggő intézkedési javaslatok megvalósulásának támogatása

tárgysorozathoz

Előterjesztő:

**Dr. Bognár Balázs t. ezredes
igazgató**

I. Bevezetés:

A klímaváltozás kedvezőtlen hatásai Vas megyét is egyre inkább érintik. Nemcsak az ökológiai feltételeket, hanem a gazdaság teljesítőképességét és a lakosság életmódját, biztonságát is negatívan befolyásolják. Ennek megoldására került létrehozásra a Vas Megyei Éghajlatváltozási Platform, aminek tagjai 2017-ben kidolgozták Vas Megye Klímastratégiáját. Az Éghajlatváltozási Platform tagjaként a Vas Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság elsősorban a klímaváltozás kedvezőtlen hatásaihoz való alkalmazkodás és a cselekvési irányok meghatározása területén tett intézkedési javaslatokat, melyeket a Platform többi tagja elfogadott, és támogatott így ezek bekerültek a Megye Klímastratégiájába, ami alapján a javaslatok a települési klímastratégiákban is megjelentek.

A Katasztrófavédelmi Igazgatóság a klímaváltozás következtében egyre gyakrabban kialakuló szélsőséges időjárási viszonyokra történő reagáló képesség fejlesztése, valamint a települések önvédelmi képességének növelése irányába mutató intézkedési javaslatokat fogalmazott meg, melyek a lakosság életének és a gazdaság működésének biztonságát növelik. Ezek az önkéntes tűzoltó egyesületek és a települési önkéntes polgári védelmi szervezetek – mentőcsoportok – számának növelése, a katasztrófa kockázatok azonosításának szakszerű végrehajtása, a települési katasztrófavédelmi induló készletek létrehozása és fejlesztése, a települési veszélyelhárítási tervekben rögzített feladatok, eljárások gyakorlása.

II. A települési önkéntes szervezetek helyzete

Országos összehasonlításban Vas Megye elől jár az önkéntesség területén, ennek megfelelően a megyében nagy számban működnek önkéntes tűzoltó egyesületek és önkéntes polgári védelmi szervezetek – mentőszervezetek – is. Jelenleg a megye 216 településén összesen 82 önkéntes tűzoltó egyesület működik, 2 294 fős taglétszámmal, melyből 1 177 fő lát el szaktevékenységet. Emellett harminchárom településen található települési mentőcsoport (önkéntes polgári védelmi szervezet) 780 fős taglétszámmal. A települési szervezetek mellett megalakításra került egy 44 fős megyei és hét - összesen 232 fő tagot számláló - járási mentőszervezet is.

Az önkéntes tűzoltó egyesületek többségében nagy múltra (nem egyszer 100 – 150 év) visszatekintő egyesületek, amelyek mellé ritkán alkuknak újjak. Ezzel szemben a mentőcsoportok rendszere csak pár éves múltra tekint vissza, így itt évente több új szervezet is megalakul és teljesíti a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság által meghatározott nemzeti minősítési követelményeket. A megalakulások és nemzeti minősítések ütemét némileg hátráltatta az idén tavasszal bekövetkezett járványhelyzet, mert a 2020. évre tervezett kilenc megalakításra tervezett mentőcsoport nemzeti minősítő gyakorlata részben az ősztéli időszakra, részben 2021-re toródik.

Az önkéntes szervezetek korszerű technikai eszközökkel történő ellátása, és azok kezelésére történő kiképzése, felkészítése a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság által kiírt nemzeti pályázatok, valamint a KEHOP pályázati rendszer keretein belül valósul meg. Ezek keretében a Vas Megyében működő önkéntes szervezetek személyszállító és terepjáró gépkocsikhoz, kisgépekhez (szivattyú, aggregátor, láncfűrész stb.) védőeszközökhöz, kéziszerszámokhoz, jutottak hozzá. Három évre visszatekintve éves szinten átlagosan 70 millió Ft értékben kapnak pályázati úton támogatást.

III.A katasztrófa kockázatok azonosítása

A települések katasztrófavédelmi osztályba sorolását évente, szeptember 30-ig kell felülvizsgálni. A felülvizsgálatot területileg illetékes katasztrófavédelmi kirendeltség bevonásával végezi a

település polgármestere. A besorolás felülvizsgálata során minden esetben a települést érintő veszélyeztető hatások komplex elemzését, kockázatbecslését kell végrehajtani, majd ezt követően a már beazonosított, és az újonnan feltárt kockázati tényezők alapján kell javaslatot tenni a Vas Megyei Védelmi Bizottság elnöke részére a település besorolásának módosítására, illetve helyben hagyására.

A megye településein azonosított fő kockázati tényezők az árvízi, a villámárvízi veszélyeztetés, a tranzit út-vonalak elhelyezkedése, a veszélyes áru szállítás és az ehhez kapcsolódó veszélyeztető hatás. A rendkívüli időjárási körülmények közül a hófúvások és az extrém viharok kialakulásának magas kockázata is befolyásolta a települések katasztrófavédelmi besorolását.

A megye településeinek 4%-a az I. (9 település) 41%-a a II. (90 település), és 55% - (117 település) a III. katasztrófavédelmi osztályba tartozik.

A települések katasztrófavédelmi osztályba sorolásának 2020. évi felülvizsgálata során egyik településnél sem merült fel olyan új kockázati tényező, illetve nem csökkent oly mértékben a korábban azonosított katasztrófa-kockázatok szintje, amely indokolta volna a 2020. január 1-től hatályos sorolás módosítását.

IV.A települési katasztrófavédelmi induló készletek

A települési katasztrófavédelmi induló készletek létrehozásának a célja az, hogy a hirtelen bekövetkező események – elsősorban viharok – esetén az érintett településeknek helyben rendelkezésre álljanak olyan védelmi célokra felhasználható anyagok és eszközök, amelyek a szükséges központi készletek megérkezéséig megfelelő mennyiségben és minőségben biztosítják a védekezés és az azonnali, halaszthatatlan kárelhárítás megkezdését.

A megye településeiről elmondható, hogy elsősorban az árvizekkel, villámárvizekkel veszélyeztetett települések rendelkeznek katasztrófavédelmi induló készlettel, ezek elsősorban homokzsákokból, homokból, kisgépekből és kézi szerszámokból állnak, melyek vagy a polgármesteri hivatalokban vagy az önkéntes tűzoltó egyesületek szertáraiban deponáltak. Azonban a viharok elleni védekezéshez szükséges indulókészletek kisebb számban állnak rendelkezésre, ezek fejlesztése továbbra is szükséges.

A beavatkozás, védekezés időszakában ezeket a készleteket lehet a katasztrófavédelem raktáraiban tárolt eszközökkel, anyagokkal kiegészíteni, ezáltal biztosítva a sikeres védekezés logisztikai feltételeit.

V. A települési veszélyelhárítási tervekben rögzítettek gyakorlása

A Vas Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság 2018-tól településenként, ütemezetten hajtja végre a települési pv szervezetek egységvezetői vezetői képzését valamint a szervezetekbe beosztott állományának a szakkiképzését. Az idei évre tervezett képzések a világjárvány miatt átütemezésre kerültek az őszi-téli időszakra, amikor a hivatásos állományú kollégák a közegészségügyi és járványvédelmi intézkedések betartásával szervezik és hajtják végre azokat.

A képzések minden esetben riasztási gyakorlattal indulnak, ahol a polgári védelmi szervezetekbe beosztott állampolgárok riaszthatóságának ellenőrzésére került sor. Az eddig végrehajtott riasztási gyakorlatok minden településen „megfelelő” értékeléssel zárultak. A riasztási gyakorlatokat az illetékes katasztrófavédelmi kirendeltségvezető javaslata alapján a települési polgármesterek rendelik el.

A képzéseken a polgári védelmi szervezetek állománya törzsvezetés keretében megismerkedik a települési veszélyelhárítási tervekben meghatározott feladatokkal és eljárásrendekkel. Ennek

köszönhetően tisztában vannak a települések fő katasztrófakockázati tényezőivel, ismerik a kockázati helyszíneket, a bekövetkező események hatásai elleni védekezés során elvégzendő tevékenységet, a védekezéshez használható anyagok és eszközök raktározási helyeit. A vezetők begyakorolják a jelentések megtételének, az események naplózásának, a szükséges okmányok, határozatok kiadásának a rendjét.

VI. Összegzés

Az előterjesztésben felsorolt és bemutatott intézkedési javaslatok hatékony megvalósítása elengedhetetlen, hogy a települések megfelelően tudjanak reagálni a klímaváltozás következtében kialakuló, a vízfolyásokon levonuló jelentősebb mértékű árvíz, villámárvíz, extrém csapadék következtében bekövetkező helyi vízkárok vagy akár a viharkárok, téli rendkívüli időjárás hatásai elleni védekezés során. A megalapozott kockázatazonosítás biztosítja, hogy a települési polgármesterek tisztában legyenek kockázatok, a veszélyeztetettség mértékével, a védekezés során rendelkezésre álló, igénybe vehető erővel-eszközökkel. Így szükséges minden lehetséges eszközzel támogatni, hogy az önkormányzatok fordítsanak anyagi és humán erőforrásokat intézkedési javaslatokban megfogalmazottak megvalósítására, azon önkormányzatoknál ahol a szükséges erőforrások nem állnak rendelkezésre, ott a támogatási lehetőségeket meg kell keresni.